

שבוע טוב מאולפנת חורב

מצוות סיפור יציאת מצרים – הרב עודד

אחת המצוות המרכזיות בחג הפסח היא מצוות והגדת לבנך של סיפור יציאת מצרים העומדת במוקד ליל הסדר. וכך כותב הרמב"ם: "מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תִּזְכֹּר לְסַפֵּר בְּנִסִּים וּנְפִלְאוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, בְּלַיִל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּנִסְיָן שֶׁנֶּאֱמָר 'זְכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יָצָאתָ... וּמִנִּין שֶׁבְּלַיִל חֲמִשָּׁה עָשָׂר תִּלְמַד לֹאמַר 'וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעֵבוֹר זֶה, בִּשְׁעָה שֵׁשׁ מִצָּה וּמְרוֹר מְנַחִים לְפָנֶיךָ. וְאָף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ בֶּן, אִפְלוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים חִיבִים לְסַפֵּר בְּיִצְאֵת מִצְרַיִם; וְכָל הַמְּאָרֶיךָ בְּדִבְרֵי שְׂאֲרֵעוּ וְשִׁהוּ, הֲרִי זֶה מְשֻׁבָּח" (הלכות חמץ ומצה פ"ז).

גם "ספר החינוך" (מצוה כא') כותב בהקשר זה כי: "מצווה לספר בעניין יציאת מצרים בליל חמשה עשר בניסן כל אחד כפי צחות לשונו ולהלל ולשבח השם יתברך על כל הניסים שעשה לנו שם שנאמר (שמות יג', ח') 'והגדת לבנך'. וכבר פירשו חכמים דמצות הגדה זו היא בליל חמשה עשר בניסן בשעת אכילת מצה ומה שאמר הכתוב 'לבנך' דלאו דווקא בנו אלא אפילו עם כל בריה".

מדברי הרמב"ם וספר החינוך נראה כי מצוות סיפור יציאת מצרים היא מצווה המיוחדת דווקא לליל הסדר. אולם במשנה במסכת ברכות כתוב: "מְזַכְּרִין יִצְיָאת מִצְרַיִם בְּלַיִלוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הֲרִי אֲנִי כֶּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאֱמַר יִצְיָאת מִצְרַיִם בְּלַיִלוֹת, עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶּן זֹמְאָ, שֶׁנֶּאֱמָר: 'לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (דברים טז, ג). "יְמֵי חַיֶּיךָ" – הַיָּמִים, "כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" – הַלַּיִלוֹת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: "יְמֵי חַיֶּיךָ" – הָעוֹלָם הַזֶּה, "כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" – לְהֵבִיא לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ". (פרק א' משנה ה')

והלכה כבן זומא שמזכירין יציאת מצרים בכל לילה, כפי שפסק הרמב"ם: "וּמִצְוָה לְהִזְכִּיר יִצְיָאת מִצְרַיִם בַּיּוֹם וּבְלַיִלָּה, שֶׁנֶּאֱמָר 'לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ'" (הלכות קריאת שמע פרק א' הלכה ג').

אם כן, במה שונה מצוות "והגדת לבנך" המיוחדת דווקא לליל הסדר ממצוות הזכרת יציאת מצרים הנוהגת בכל יום ובכל לילה? מפרשים רבים דנו בשאלה זו. ר' חיים מבריסק תירץ מתוך דיוק בדברי

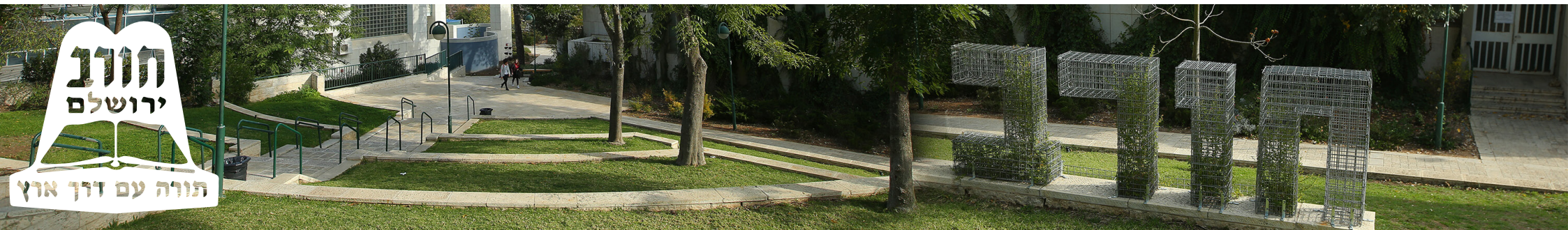
הרמב"ם, שישנן שתי מצוות שונות, מצוות זכירת יציאת מצרים קיימת בכל יום ובכל לילה, אך בליל הסדר ישנה מצווה מיוחדת של סיפור יציאת מצרים. מצווה זו של סיפור יציאת מצרים נבדלת ממצוות זכירת יציאת מצרים בשלושה דברים: האחד, במצוות זכירה הנוהגת כל השנה אין צורך להזכיר אלא לעצמו, אבל בסיפור יציאת מצרים, המצווה היא לספר לאחר, ובמיוחד לבניו, דרך שאלה ותשובה, כמו שכתוב "והיה כי ישאלך בנך", "והגדת לבנך" וגו'. כלומר הבן שואל מה נשתנה והאב משיב עבדים היינו. וההלכה היא שאפילו אדם לבדו מחויב לשאול את עצמו, ולהשיב לעצמו, עבדים היינו, כדרך שמספר לאחר. ההבדל השני, בליל הסדר צריך המספר להתחיל בגנות ולסיים בשבח כלומר יש לספר לא רק על גאולת מצרים, אלא גם על גלות מצרים, שרק מתוך עומק הגלות, אפשר להבין ולהודות על נס הגאולה. ההבדל השלישי הוא כי בליל הסדר מצוה לספר ולהסביר גם את טעמי המצוות של ליל הסדר,

כמו שרבן גמליאל היה אומר "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הם פסח מצה ומרור פסח על שום מה? וגו'". כלומר, יש להסביר מהו הטעם של כל אחד משלשת הדברים הללו, ועל כך נאמר בהגדה "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח". בכך יש מסר גדול וחשוב. כל עניין ליל הסדר הוא לעשות סדר באמונה, ולשם כך חייבים לשאול שאלות, ויש לעודד ולעורר את הילדים לשאול כפי שכותב הרמב"ם: "וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שְׁנוּי בְּלִילָה הַזֶּה כְּדֵי שְׂרָאוּ הַבָּנִים וַיִּשְׂאָלוּ וַיֹּאמְרוּ, מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת, עַד שֶׁיִּשְׁיֵב לָהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם, כָּךְ וְכָךְ אָרַע וְכָךְ וְכָךְ הָיָה" (הלכות חמץ ומצה פרק ז'). לכן, במהלך הסדר מבצעים פעולות מיוחדות וזאת מתוך רצון לעורר את סקרנותם של הילדים, כמו שממשיך הרמב"ם וכותב: "וְכִיצַד מְשַׁנֶּה--מְחַלֵּק לָהֶם קָלִיּוֹת וַאֲגוּזִים, וְעוֹקְרִים הַשֶּׁלֶחַן מִלְּפָנֵיהֶם קִדְּם שְׂיֵאכְלוּ, וְחוֹטְפִין

מִצָּה זֶה מִיָּד זֶה, וְכִיצַד בְּדַבְרֵים הָאֵלֶּיךָ. וכל אדם צריך לעורר את סקרנותו שלו עצמו לחקור ולהעמיק בענייני האמונה בליל הסדר, כדברי הרמב"ם: "אֵין לוֹ בֶּן, אֲשֶׁתּוֹ שׁוֹאֵלְתָּנוּ; אֵין לוֹ אִשָּׁה--שׁוֹאֵלִין זֶה אֶת זֶה מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה, וְאֶפְלוּ הָיוּ כִּלְכֵן חֲכָמִים. הָיָה לְבָדוֹ, שׁוֹאֵל לְעַצְמוֹ מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה". השאלה היא מאוד חשובה, בלי שאלה, אין מוכנות אמיתית לשמוע תשובה. כך בליל הסדר וכך בכל השנה. אין לפחד משאלות. אין כמו שאלה טובה הבאה ממקום כנה של רצון להבין כפתח לדיון העמקה והתפתחות. לא רק מותר לשאול כל דבר, אלא אף רצוי לשאול. כמובן, כאשר באמת יש מוכנות להקשיב וללמוד, כשאלת הבן החכם בהגדה. וכמובן, התשובה מוכרחה להיות לפי דעת השואל. אי אפשר להסתפק בתשובות קטנות על מנת לצאת ידי חובה. יש לתת תשובות מקיפות ועמוקות הכוללות גנות ושבת, אי אפשר

להתחמק מלעסוק בכל סוגיה ועניין שעולה. והדבר האחרון, יש לתת הסברים שיש בהם טעם. אומנם, אנו מחויבים לשמור ולעשות את כל דברי התורה, גם כאשר אין אנו מבינים אותם. אולם במקביל אנו צריכים לנסות ולהבין כמיטב יכולתנו את הטעמים למצוות ה' בבחינת "נעשה ונשמע".

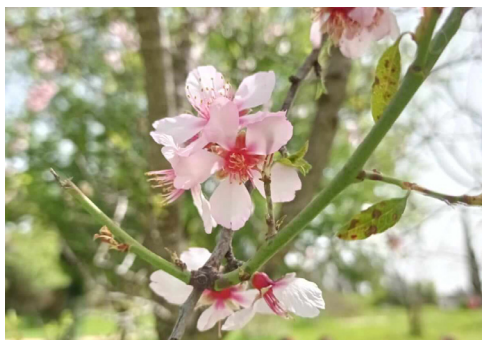
זוהי הדוגמה של ליל הסדר, אך ממנה אנו לומדים מודל לכל השנה כולה - לחינוך העצמי שלנו ולחינוכם של בנינו ובנותינו.

עמק הצבאים

ביום שלישי, כ"ה באדר, יצאה שכבת ז' למפגש חוויתי בעמק הצבאים. המורות למדעים הדריכו את הבנות וערכו פעילות לימודית במקום. הבנות נהנו לראות את הצבאים ואת הפריחה של תחילת האביב.

סיור שכבת י'

ביום רביעי שעבר, כ"ו באדר, נפגשו בנות שכבת י' באוויר הפתוח ויצאו יחדיו לסיור מעניין בשכונות ימין משה ומשכנות שאננים בנושא "היציאה מהחומות".

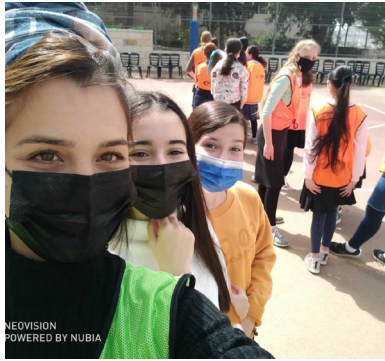
הבנות הודרכו על ידי מדריכים מעולים ולמדו על דמויות מופת שפעלו במקום ותרמו מעצמן עבור הכלל.

הבנות נהנו מאוד מהסיור, וכמובן מהמפגש עם חברותיהן לכיתה.

ישר כוח למחנכות השכבה ולטלאור ידיד בת השירות שליוו את הטיול.

תודה לגרשון רכז הטיולים על ארגון הסיור.

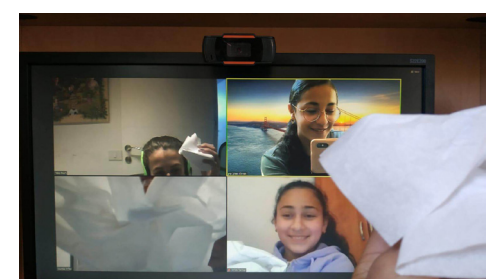
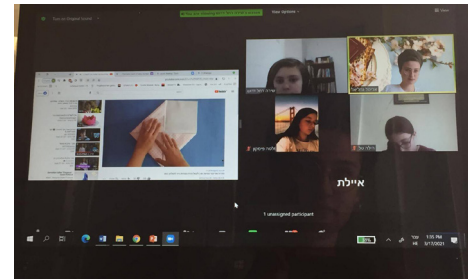
הפעלה ספורטיבית

בשבוע שעבר, בימים שלישי ורביעי, נערכו הפעלות ספורט באוויר הפתוח לשכבות ח' ו-ט'.
ההפעלה הייתה מבוססת על התמודדות בין 2 קפסולות תוך כדי פעילות על מרכיבי כושר שונים ובהם זריזות, מהירות תגובה, דיוק בקליעה, שווי משקל וכדו'.
הבנות בילו יחד במגרש, נהנו, אותגרו ושתפו פעולה. יישר כוח לכל הבנות שנטלו חלק ותודה רבה למורות לחינוך גופני על הפעילות המושקעת.

פעילות שכבת ז'

ביום רביעי, ד' בניסן, נערכה פעילות חווייתית לבנות שכבה ז' בזום ע"י סטודנטיות בתוכנית "אקדמיה כיתה", אביטל גמליאל ושבית מלמד.
הבנות נהנו מחדר בריחה וירטואלי בו הן נתבקשו לצאת ממצרים ע"י פתרון חידות שונות ומגוונות.
לאחר מכן למדו הבנות לקפל מפיות בצורה יצירתית לכבוד שולחן הסדר.
תודה רבה לסטודנטיות על פעילות חווייתית ומהנה.

טיול שביל המעינות

עם תחילתו של חודש האביב, יצאו כל בנות האולפנא לטיול פריחה אביבי בשביל המעינות הסמוך ליד קנדי.

הטיול לווה בתחנות הדרכה של בנות מגמת ארץ ישראל, שהוסיפו לטיול הרבה חן ואוירה משפחתית. תודה רבה לצוות המורים הגדול, שנתנם בשמחה לאחר התראה קצרה, לצאת לטיול הכנה לקראת טיולי הבנות, וכמובן על הובלת הטיולים עם בנות האולפנא.

במהלך הטיול חיכתה לבנות הפתעה - בקבוק קולה ושתיה מתוקה.

תודה מיוחדת לגרשון דומנוביץ, רכז הטיולים של האולפנא ומורה מגמת ארץ ישראל על ארגון הטיול המהנה והמוצלח.

הסופרת יעל מרמלשטיין

ביום חמישי שעבר זכינו לארח במסגרת שיעורי אנגלית את הסופרת, גב' יעל מרמלשטיין. הגב' מרמלשטיין שכתבה ספרים ומאמרים רבים באנגלית המופצים במאות אלפי עותקים ברחבי העולם, הגיעה לשוחח עם תלמידות שכבת י"א, והצטרפו אליהן דוברות האנגלית מכיתה ט'.

בשיחתה היא סיפרה על מסעה הארוך בשבילי הכתיבה; כיצד במהלך מסעה אנשים רבים ניסו להניא אותה מכתובה, אך מכל מילה של ביקורת היא התקדמה קדימה. היא הדגישה לבנות את החשיבות שבהקשבה לקול הפנימי וההימנעות מן הבהלה מתגובות הסביבה.

היא ציינה שהיה עליה להתמודד עם אתגרים רבים כאישה יהודיה דתית, כדוגמת הקפדה על כשרות, צניעות וכדו', כאשר השתתפה בתחרויות שונות ברחבי העולם. היא הדגישה שברוב המקרים היא חשה הערכה רבה להיצמדותה לערכיה.

בהמשך סיפרה על הרקע לסיפור: The Special Petal, שנלמד על ידי התלמידות במסגרת לימודי הספרות באנגלית. היה מעניין להיווכח שהרקע לסיפור, נקודת מבטו של אדם בוגר בעל צרכים מיוחדים, אכן מופיע אצל הגב' מרמלשטיין במציאות חייה. היא התנדבה פעמים רבות עם אנשים בעלי צרכים מיוחדים ורצתה לשפוך מעט אור על עולמם.

הבנות נטלו חלק פעיל בשיחה וקיבלו מענה לשאלות שנשלחו אל הגב' מרמלשטיין לפני השיחה. הבנות למדו ויצאו עם תובנות רבות מן השיחה המרתקת.

סיור אקולוגי- מגמת ביולוגיה

ביום חמישי, כ"ז באדר, יצאו בנות מגמת ביולוגיה של שכבת י"א לסיור אקולוגי בעמק הצבאים.

הבנות התנסו במדידת גורמים א-ביוטיים, צפו ולמדו על הגורמים הביוטיים ונהננו מהמפגש החברתי באוויר הפתוח.

היום הסתיים עם פיצה טעימה (תודה לאולפנא על הפירגון!).

הבנות נהנו מאוד מהלמידה החוויתית.

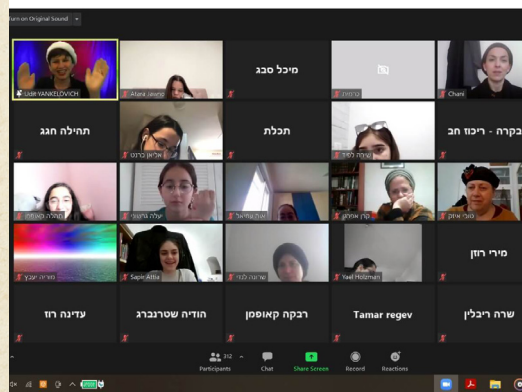
תודה רבה למורות המגמה ולנורית אהרוני.

שיחה יהודית ינקלביץ

ביום חמישי, ה' בניסן, לקראת חג החירות, התכנסנו כל האולפנא למפגש קצר. הרב עודד פתח ברעיון קצר על ליל הסדר כלילה שבו עושים סדר באמונה, ולאחר מכן שמעו הבנות שיחה מרתקת מפי הגברת יהודית ינקלביץ, אשר סיפרה על ילדותה כנערה בברית המועצות בזמן תקופת מסך הברזל בו נאסרה עליית יהודים לארץ וקיום אורח חיים יהודי. היא סיפרה על הקשיים, ההתמודדות, האמונה, על הרצון לשמור תורה ומצוות ועל היציאה לחירות ולבסוף העלייה לארץ. השיחה כללה קטעים מוזיקלים מרגשים והתקיימה כחלק מסדרת השיחות שהתחלנו השנה בנושא "אשת לפידות".

סיור מגמת ארץ ישראל

ביום שלישי, לאחר הטיול של בנות האולפנא, המשיכו בנות מגמת ארץ ישראל למפגש סיכום התקופה בעין אשקף. כאשר הגיעו הבנות למעין "עין אשקף", חיכתה להן ארוחת צהרים מפנקת, כצ'ופר על הדרכת הטיול בשביל המעיינות והדרכת הטיול ליער ירושלים בתחילת החורף.

מזל טוב לצוות:

ליעל וייס להולדת הבת
לשלומי הוטה להולדת הבת
לאביגיל אבן דנן לבר המצווה של הבן
לנירית ברקוביץ לחתונת הבן
לשרה ריבלין לחתונת הבת
למיכל קרוטהמר לחתונת הבן

מזל טוב לבנות שחגגו את יום הולדתן:

נעמה ברייטברד	הלל כהן	שהם בן דוד	רעות כהן	אהוביה לישה	אודליה סיילר	דבורה פורת	שיראל וייאן	אורה ביסמוט	יעל ליבלר	יעל בנגי	לאה בנטורה
צהלה הולץ	אביטל הס	ימימה בודנהיימר	תהילה חקקיאן	אילה אביבי	שחר קורן	מאיה נהרי	שני צדוק	אליה סטנדר	תהילה דרמוני	אליענה כהן	אליענה רוזנברג
בתיה אונונה	יהודית רוזנברג	נעמי ביסמוט	הלל גבאי	זימרת לייטנר	עטרת לייטנר	חמדת כהן	איילה טאובר	טליה רחמני	יובל מרציאנו	נועה חיון	קרן חיון
שיראל לסרי	שלומציון מנדל	רותם בוקר	ספיר כהן	שוהם כהן	שיראל עוזרי	טליה קלאוסן	תמימה קליין	תמר מוזס	מאירה סולניקה	זהרה סלמן	אילנה קסטנבאום

פסח כשר ושמה
ושבת שלום
הרב עודד מייזליש
וצוות האולפנא